

Utrecht, 16 november 2020

Betreft: Aanbieden Propositie Gezondheidsonderzoek bij Rampen

Geachte minister de Jonge,

Graag bieden wij u bijgaande propositie aan voor Gezondheidsonderzoeken bij Rampen (GOR), een taak uit de Wet Publieke Gezondheid en gelinkt aan de Wet op de Veiligheidsregio's. Wij vragen u om ons subsidie te verlenen voor een 'integrale brede gezondheidsmonitor COVID-19' vanuit de rol die VWS heeft als leider in de bestrijding van deze grootschalige infectieziektecrisis. De onderwerpen raken aan veel van uw deelterreinen zoals PG, MEVA, VGP, DMO, Jeugd en ook aan de nazorgtaak van het ministerie van J&V, veelal in de uitvoering decentraal belegd. Wij vragen u de coördinatie binnen en buiten uw ministerie op u te nemen, zodat wij de nazorg zo efficiënt en integraal mogelijk vorm kunnen geven. Voor het inhoudelijke deel zou de coördinatie naar het RIVM gedelegeerd kunnen worden.

De aard van deze crisis, de langdurigheid en de complexiteit hebben impact op alle onderdelen van het leven van alle burgers. Ook de getroffen maatregelen hebben effect op de gehele bevolking en zullen nog lange tijd na-ijlen, zelfs jaren nadat de crisis is bezworen. Dat geldt zeker voor het beleid naar aanleiding van de effecten van de COVID-19 crisis en zijn aanpak, die nog lange tijd de aandacht van u en uw collega's, als ook van het lokale en regionale openbaar bestuur behoeft.

De manier hoe de overheid met de gevolgen op korte en lange termijn omgaat is zeer bepalend voor het vertrouwen van de burger in zijn overheid. De parlementaire enquête na de Bijlmerramp, de kritische evaluaties na de aanpak van de Q-koorts epidemie en de maatschappelijke discussies rondom de aardgasbevingsproblematiek in Groningen laten zien hoe belangrijk het is om zorgen over gezondheid en veiligheid al in een vroege fase serieus te nemen en dit ook te communiceren, alsook adequate handelingsperspectieven te bieden voor zowel burgers als zorgprofessionals en het openbaar bestuur. Alles wijst erop dat de gevolgen van COVID-19 en zijn maatregelen leiden tot chronische stress en lichamelijke klachten en dat deze ook gepaard gaan met mentale en sociale problemen. Zo zijn bijvoorbeeld bepaalde groepen zonder werk komen te zitten en is het perspectief voor jongeren erg veranderd. Ook wordt nu al onvrede verhaald op de overheid, getuige bijvoorbeeld de demonstraties.

De monitor in de voorliggende propositie is een cruciaal instrument om inzicht te krijgen in wat er nodig is voor beeld- en oordeelsvorming zowel landelijk en regionaal. Dit om tijdens de herstelfase de juiste ondersteuning te kunnen bieden aan, en met oog voor verschillende, kwetsbare groepen. Door tijdig te beginnen met monitoren en dit tenminste gedurende vijf jaar te volgen -in dialoog met alle overheids-, onderzoeks- en uitvoeringspartners- beogen we de onnodige gevolgen van de genoemde rampen en crises, inclusief bestuurlijke risico's en herstellkosten achteraf, te voorkomen. Het is bovendien een vorm waarbij we recht doen aan de lessen van de gebeurtenissen waarbij tijdige monitoringsaanpak goed heeft uitgepakt, namelijk de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand van Volendam. Dat zijn voorbeelden van lokale gebeurtenissen, die het hele land hebben geraakt. Voor COVID-19 geldt vanaf het begin af aan al dat er sprake is van een nationale crisisaanpak. In dat verband ligt harmonisatie van lokale gezondheidsmonitoring voor de hand om te waarborgen dat resultaten vergelijkbaar zijn en tegelijkertijd lokaal maatwerk kan worden geboden.

De propositie gaat daarmee verder dan de corona-onderzoeken die reeds gestart zijn. Deels richten die onderzoeken zich op een deelpopulatie, gaan over een kortere periode en zijn ze niet direct gericht op advisering en handelingsperspectieven voor het (lokale en regionale) openbaar bestuur. Die onderzoeken geven niettemin veel nuttige informatie waar wij uiteraard zoveel mogelijk gebruik van zullen maken in een integrale duiding. Om die reden zoeken wij actief, zoveel mogelijk de samenwerking met andere onderzoeksinstituten als CBS, ZonMW en Trimbos. De resultaten van deze GOR-monitor voeden hun onderzoeksagenda. Daarnaast kunnen we eventuele verdiepende onderzoeksvragen, voortkomend uit deze GOR, uitzetten bij die instituten, die hier het best toe geëquipeerd zijn. Zo streven we naar synergie en efficiëntie, om uiteindelijk optimaal gebruik te kunnen maken van alle resultaten voor en door het openbaar bestuur.

Samenvattend, de gezondheidsimpact van de crisis willen we zo ver mogelijk indammen en waar mogelijk voorkomen. Hiervoor is tijdig handelen op basis van goede kennis onontbeerlijk. Daarom vindt het consortium, bestaande uit GGD GHOR Nederland, namens de 25 GGD'en, RIVM, Nivel en ARQ het belangrijk dat, vanuit de opgeschaalde publieke zorg, tijdig en gedurende langere tijd gestart wordt met deze gezondheidsmonitor. Vertraging met het opstarten zal leiden tot een onherstelbaar gat in data, en de mogelijkheid wegnemen om tijdig te kunnen adviseren over passend beleid en handelingsperspectieven. We pakken dit vanzelfsprekend op in samenwerking binnen het consortium en met partners uit de onderzoeks-, beleids- en uitvoeringsgremia. Het voorstel beschrijft een structuur om doorlopend met hen in gesprek te treden.

Gelet op de omvang van de gevolgen van COVID-19 op onze maatschappij, die op zowel lokaal, regionaal als op landelijk niveau haar effecten zal hebben vragen wij u, eventueel samen met andere partners uit het openbaar bestuur, subsidie te verlenen aan deze programmatische 'integrale brede gezondheidsmonitor COVID-19'. Het voorstel, inclusief de begroting is uitgewerkt in de hierbij behorende subsidie aanvraag. Deze begroting is opgedeeld in twee delen om de financiële lasten te spreiden over de tijd. Het is echter van essentieel belang om het voorstel in zijn geheel te bezien om een totale integrale aanpak te kunnen bieden voor alle relevante groepen en overheden.

Hoogachtend, mede namens de consortiumpartners